

LAKOMIE (41) *av*

a oraz o jasne; e prawdopodobnie jasne (tak w -e; tak też Cn).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

1. *Chciwie, pożądlivie, zachłannie; avare Mącz, Calep, Cn; sordide Calep, Cn; cupide, sitienter Mącz (35) : RejKup D; BielKron 268; Avare atque acerbe imperare, Lákomie á fírogo fie s poddánemi obchodzić. Mącz 19c; Malo sortem meam, licet exiguum, sine invidia aliorum tueri quam cum invidia multorum, divitiis abundare. Wolę ná tym co mi Bóg dał zá przyyáznią á záchovánim wízech przestávác/ nížli fie lákomie se zlá volá ynych bogácić. Mącz 403b, 19c, 114c, I50b, 295c, 397c; pófpólicie ci ktorzi fie vrzędow lákomie dopiráią w wielkich zbytkoch żywą ModrzBaz 50, 5v, 134; CzechEp 373; Sordide – Plugawie, lakomu. Calep 993b, 113a; LatHar 338; KlónWor 13.*

W połączeniach szeregowych (3): RejPos 82v; Záprawdę miałoby to być karane/ iefliby wczem okrutnie/ lákomie/ ábo ináčzey nížli fie godzi [crudeliter, avare, vel contra quam deceat] íobie poczynáli. ModrzBaz 46v; Tákowi wiele rzeczy zwykli czynić lákomie/ niesłufznie/ y niedbale ModrzBaz 44v.

W charakterystycznych połączeniach: lákomie bogácić się, brać się, chować, czynić, domagać się, dopirać się (2), obchodzić się, poczynać, pragnący, żądać, żyć.

Zwrot: »lákomie naby(wa)ć« [szyk zmienny] (9): BierRozm 17; Stoy teras thobie zloto Za kamienie y za bloto. Czo fie wkáčzyech lezacz plúie Twe wyftepky okazuie. Zes go lakomie na bywał RejKup g7, d5v, g3; RejWiz 191v; RejPos 6, 82v, 219v; Nie prózno człowiek lákomie nábywał/ Y nád fwym bližnym fortelów vżywał. KochPs 72.

»lákomie zbierać« [szyk zmienny] (7): BierEz S3; RejKup c5v; Tylkořz w zyřku nędzniku/ coř lákomie zbierał/ Tyř fie nędze náćirpiał/ á iny w tym gmerał. RejWiz 191v; RejFig Ee3; Studere suis compendiis, Ná íwóy młyn wodę obráćć/ to yeřt lákomie zbierác. Mącz 288d; SkarŻyw 143; KochPieř 6.

Szereg: »lákomie a (i) niesprawiedliwie« (2): RejWiz 191v; Ale dziś rodzicy ni ocz fie więcey nie ítáraią/ iedno áby bogáto dzieći zořtávili/ y corkom wielkie pořági lákomie y niespráwiedliwie [...] zbieráli. SkarŻyw 143.

2. *O sposobie jedzenia i łapczywie, zachłannie; avide Mącz, Cn; gulose Mącz; voraciter Cn (6) : Lurco – lákomie czpam. Calep 619a, 536b.*

Zwrot: »lákomie źreć, jeřć« = lurcare, vesci avide Mącz [szyk 2 : 1] (2 : 1): Vesci avide, Lákomie/ chćiwie yeřć. Mącz 489c, 200b; zbytnie lákómřtwo/ á to gdy niekto lákomie źrze á pólyka niedobrze źuiác SienLek 13.

W przen (1) :

Zwrot: »lákomie źreć« (1): [panowie lichwiarze] íáko głodni krucy Do řćierwu zbieřeli fie, do požárćia moiey Vbogiey máiętnořci, muřzą te káválce Dufznie wyrzućić, ktore ták lákomie źarli. CiekPotr 89.

Synonimy: 1. chciwie, chętko, chutliwie, gwałtownie, nienasycenie, pożądlivie, skąpie; 2. chciwie, gwałtownie.

Cf LAKOMO

